

Beleidsregels demonstraties

gemeente
Haarlemmermeer

Colofon

Tekst, vormgeving en drukwerk
Gemeente Haarlemmermeer
Postbus 250
2130 AG Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
E-mail info@haarlemmermeer.nl
Internet www.haarlemmermeer.nl

Gemeente Haarlemmermeer

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
1. Grondwettelijke demonstratievrijheid.....	5
2. De Wet openbare manifestaties.....	5
3. Het begrip ‘betoging’.....	6
4. Aanmelden demonstraties.....	8
5. Beperken, verbieden en beëindigen.....	9
6. Voorbereiding.....	12
7. Inzet KMar/politie en handhaving.....	13
8. Niet (tijdig) gemelde, of verboden demonstratie.....	14
9. Tegendemonstraties.....	14
10. Demonstraties op Schiphol.....	14
Bijlage 1: Basisvoorschriften demonstraties (als uitgangspunt).....	18
Bijlage 2: Onderbouwing extra/specifieke beperkingen demonstraties Schiphol.....	20
Bijlage 3: Overzicht demonstratielocaties Schiphol.....	27

Beleidsregels demonstraties

Inleiding

Jaarlijks vinden er in de gemeente Haarlemmermeer meerdere demonstraties plaats. Het recht op betogen wordt beschermd door artikel 9 van de Grondwet, de Wet openbare manifestaties (Wom) en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Om helderheid te bieden aan de organisatoren, inwoners en autoriteiten over hoe met demonstraties wordt omgegaan vanuit de gemeentelijke organisatie, zijn deze beleidsregels vastgesteld. Gelet op de vaak (zeer) korte voorbereidingstermijn ten aanzien van demonstraties is het van groot belang dat alle betrokkenen weten op welke wijze er in de gemeente met demonstraties wordt omgegaan. Deze beleidsregels kunnen deze duidelijkheid verschaffen en worden als richtlijn gehanteerd door de burgemeester bij het gebruik van haar bevoegdheden. Dit neemt niet weg dat de burgemeester, indien de situatie daar om vraagt, van de beleidsregels kan afwijken ter bescherming van de belangen genoemd in de Wom. De beleidsregels (en de daarin beschreven basisvoorwaarden en beperkingen die in beginsel gelden), vormen uitgangspunten die worden gehanteerd. Elke situatie zal op het moment zelf opnieuw worden beoordeeld.

1. Grondwettelijke demonstratievrijheid

Demonstreren is een grondrecht dat grondwettelijke en verdragsrechtelijke bescherming geniet. Uit de Grondwet, de Wom en het EVRM vloeit voort dat de demonstratievrijheid dient te worden beschermd en gefaciliteerd door de overheid. De grondwettelijke bescherming van de demonstratievrijheid verplicht een overheid om veel toe te staan en zich te onthouden van een oordeel over het onderwerp waarover gedemonstreerd wordt.

2. De Wet openbare manifestaties

De Wom regelt de uitoefening van drie grondrechten:

- Het recht op vrijheid van godsdienst en levensovertuiging (artikel 6 Grondwet);
- Het recht tot vergadering (artikel 9 Grondwet); en
- Het recht tot betoging (artikel 9 Grondwet).

Gemeente Haarlemmermeer

Aangezien het fundamentele grondrechten betreffen, heeft de burgemeester als hoeder van de rechtsstaat primair de taak om deze manifestaties te beschermen en te faciliteren. In de Wom is een helder onderscheid aangebracht in de bevoegdheden die toegekend zijn aan de gemeenteraad en aan de burgemeester. De raad kan regels stellen over de verplichting tot kennisgeving van een betoging. Deze regels zijn opgenomen in artikel 2:3, tweede lid, van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Hierin is vastgesteld dat een betoging ten minste 96 uur van tevoren schriftelijk ter kennis wordt gebracht aan de burgemeester.

De Wom biedt de burgemeester de bevoegdheden om betogingen, onder strikte voorwaarden, te beperken of zelfs te verbieden of te beëindigen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden. Het verbieden van een betoging is vanwege de grondwettelijk beschermde vrijheid van demonstratie een bevoegdheid waar uiterst terughoudend gebruik van wordt gemaakt en wordt enkel als ultimum remedium ingezet.

3. Het begrip 'betoging'

Een betoging (manifestatie, demonstratie) wordt gedefinieerd als een collectieve meningsuiting van twee of meer personen in het openbaar. Wanneer bijvoorbeeld geweld de overhand krijgt, is een samenkomst niet langer een betoging. Hetzelfde geldt voor gevallen waar de meningsuiting sterk naar de achtergrond is geraakt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij een langdurig kampement.

Bij het recht op demonstreren staan drie elementen centraal staan: het element van gemeenschappelijkheid/collectiviteit, het element van openbaarheid en het element van meningsuiting.

Gemeenschappelijkheid

Het element van gemeenschappelijkheid/collectiviteit houdt in dat er sprake moet zijn van minimaal twee demonstranten. Dit beleid is dan ook niet van toepassing op zogenaamde 'eenpersoonsprotesten'.

Openbaarheid

De Wom kent bepalingen voor openbare plaatsen en bepalingen voor andere dan openbare plaatsen. Ingevolge artikel 1, lid 1, van de Wom wordt verstaan onder een openbare plaats: een plaats die krachtens bestemming of vast gebruik openstaat voor het publiek. Voorbeelden van openbare plaatsen zijn de straat, de voor eenieder toegankelijke wegen, openbare plantsoenen, speelweiden, parken, en de voor eenieder vrij toegankelijke gedeelten van overdekte passages, van winkelgalerijen, van stationshallen en van vliegvelden. Ook de voor ieder vrij toegankelijke wateren zullen veelal zijn aan te merken als openbare plaatsen.

Plaatsen die niet als openbare plaats in de zin van artikel 1, eerste lid, van de Wom kunnen worden aangemerkt, worden in artikel 8 Wom 'andere dan openbare plaatsen' genoemd. Andere dan openbare plaatsen zijn bijvoorbeeld winkels, horecagelegenheden, musea, voetbalstadions, kerken en de voor eenieder toegankelijke gedeelten van bijvoorbeeld ziekenhuizen, universiteiten en gemeentehuizen, maar ook verenigingen, sociëteiten en woningen. Deze andere dan openbare plaatsen zijn niet als openbaar bestemd, het verblijf is er doelgebonden.

Voor manifestaties op andere dan openbare plaatsen geldt een lichter regime dan op openbare plaatsen. Voor openbare plaatsen geldt ingevolge artikel 3 Wom en artikel 2:3, tweede lid, van de APV een kennisgevingsplicht. Deze geldt niet voor andere dan openbare plaatsen. Het collectief uiten van een mening anders dan in de openbaarheid, dus in een woning of op een niet voor het publiek toegankelijke plaats (zoals bijvoorbeeld een voor de manifestatie gehuurde zaal op een evenementenlocatie), kan niet worden aangemerkt als een betoging in de zin van artikel 9 Grondwet. Een dergelijke meningsuiting wordt derhalve niet beschermd door het recht op betogen, maar door de vrijheid van meningsuiting en het recht op vergadering.

In het algemeen geldt voor alle niet-openbare, dat verstoring van de normale bedrijfsvoering een indicator kan zijn om de betoging eerder te beperken of te beëindigen. Verder kan de eigenaar of exploitant van de locatie altijd vorderen om weg te gaan en indien dit niet wordt opgevolgd, melding doen bij de KMar/Politie van erf- of lokaalvredebreuk.

Voor Schiphol specifiek: zie ook hoofdstuk 10: demonstraties op Schiphol.

Meningsuiting

Het derde element van het recht op betogen is de meningsuiting. Het gaat bij een betoging om het uitdragen van gedachten of wensen. Ofschoon er bij de meeste betogingen sprake zal zijn van het uiten van gedachten of gevoelens op politiek of maatschappelijk gebied, hoeft de meningsuiting in het kader van een betoging hier niet toe beperkt te blijven.

Optochten die niet of niet primair het karakter van gemeenschappelijke meningsuiting hebben, zoals Sinterklaas- en carnavalsoptochten, vallen buiten de werkingssfeer van de Wom. Dit geldt evenzeer voor andersoortige acties waarbij het niet (primair) gaat om het gemeenschappelijk uiten van een mening, of waarbij dit element op de achtergrond is geraakt.

4. Aanmelden demonstraties

Voor demonstraties is gelet op de grondwettelijke bescherming geen vergunning vereist. Wel is er een schriftelijke kennisgeving vereist aan de burgemeester op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), tenminste 96 uur voordat de betoging wordt gehouden. Bij deze kennisgeving is de organisatie verplicht zes zaken te melden. Dit zijn:

- Naam en adres van degene die de betoging houdt;
- Het doel van de betoging;
- De datum waarop de betoging wordt gehouden en het tijdstip van aanvang en beëindiging;
- De plaats en, voor zover van toepassing, de route;
- Voor zover van toepassing, de wijze van samenstelling;
- Maatregelen die degene die de betoging houdt zal treffen om een regelmatig verloop te bevorderen.

Degene die de kennisgeving doet, ontvangt daarvan een bewijs waarin het tijdstip van de kennisgeving is vermeld. Als het tijdstip van de schriftelijke kennisgeving valt op een vrijdag na 12.00 uur, een zaterdag, een zondag of een algemeen erkende feestdag, wordt de kennisgeving gedaan uiterlijk op de werkdag die aan de dag van dat tijdstip voorafgaat vóór 12.00 uur. De burgemeester kan in bijzondere omstandigheden op verzoek een kennisgeving in behandeling nemen buiten deze termijn.

5. Beperken, verbieden en beëindigen

Voor Schiphol specifiek: zie ook hoofdstuk 10: demonstraties op Schiphol.

Artikel 2 van de Wom bepaalt dat de beperkingsbevoegdheden die bij de wet worden gedelegeerd uitsluitend mogen worden ingezet:

- Ter bescherming van de gezondheid;
- In het belang van het verkeer, en
- Ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

In de gemeente Haarlemmermeer wordt in het algemeen terughoudend met de betreffende bevoegdheden omgegaan. De gemeente Haarlemmermeer staat voor een ruimhartig beleid dat gericht is op mogelijk maken, niet op beperken, mits men zich aan de gestelde voorwaarden houdt. Het handelen in strijd met een beperking, voorschrift, verbod of aanwijzing levert op grond van artikel 11 van de Wom een strafbaar feit op dat strafrechtelijk gesanctioneerd kan worden.

Artikel 5 van de Wom bepaalt dat de burgemeester naar aanleiding van een kennisgeving voorschriften en beperkingen kan stellen of een verbod geven. Een verbod kan slechts worden gegeven indien de vereiste kennisgeving niet tijdig is gedaan, wanneer de vereiste gegevens niet (tijdig) zijn verstrekt, of een van de in artikel 2 genoemde belangen dat vordert.

Voorafgaand aan een betoging

Beperken

Een beperking houdt in dat een bepaald element van de betoging niet door mag gaan. Het verschil tussen het opleggen van voorschriften of het opleggen van een beperking is dat het bij voorschriften gaat om gedragsvoorschriften. De burgemeester is op grond van artikel 5 Wom bevoegd naar aanleiding van een kennisgeving beperkingen te stellen. Beperkingen kunnen worden gegeven met het oog op de in artikel 2 Wom genoemde doelcriteria (gezondheid, verkeer, wanordelijkheden).

Beperkingen omlijnen de toegestane manifestatie. Voorbeelden hiervan zijn het bepalen van de dag, het tijdstip waarop de manifestatie mag plaatsvinden, het volgen van een bepaalde route, het bewaren van afstand tot bepaalde gebouwen, het voorkomen van excessieve geluidsoverlast en het al dan niet laten deelnemen van voertuigen. Het stellen van beperkingen dient gebaseerd te zijn op een zorgvuldige belangenafweging, waarbij alle van belang zijnde informatie wordt betrokken. Een beperking moet proportioneel zijn en mag het recht op betogen niet tot schijn reduceren.

De organisatie geeft in haar kennisgeving aan op welke wijze zij de demonstratie vorm wil geven. De burgemeester beoordeelt of dit gelet op de toetsingscriteria van de Wom mogelijk is en kan op grond hiervan beperkingen opleggen. Indien de organisator zich niet met de beperking van de burgemeester kan verenigen, dan kan dit besluit worden aangevochten en is het uiteindelijk de rechter die oordeelt over de wijze waarop de demonstratie kan plaatsvinden.

Verbieden

Op basis van artikel 5 van de Wet openbare manifestaties kan de burgemeester naast voorwaarden en beperkingen ook verboden opleggen. Een verbod of beëindiging is een ultimum remedium en is uitsluitend toegestaan indien minder vergaand beperkend optreden, bijvoorbeeld door beperkingen te stellen naar tijd, plaats of vorm, onvoldoende oplossing biedt. Een verbod wordt opgelegd voor een deel van de openbare manifestatie en niet op de openbare manifestatie zelf. Dit betekent dat de inhoud van een betoging nooit vooraf door het bestuur beperkt of verboden mag worden. De verboden worden opgelegd, wanneer de vorm het doel niet ondersteunt. Voorbeelden van verboden zijn:

- Het is verboden alcohol en drugs te gebruiken op het terrein;
- Het is verboden te slapen/overnachten in de openbare ruimte;
- Het is verboden aanwezig te zijn op het terrein tussen 22.00 uur en 06.00 uur;
- Het aanwezig zijn van een kampement is verboden;
- Open vuur is verboden.

Gezien de ervaringen in andere gemeenten maakt het verbod om te overnachten in de openbare ruimte, aanwezig te zijn op het terrein tussen 22:00 uur en 06:00 uur en het verbod van een kampement in beginsel altijd onderdeel uit van de voorschriften, tenzij:

- Dit noodzakelijk is voor de inhoud en dit niet middels een andere vorm kan worden gerealiseerd, en
- Er bij de start van de openbare manifestatie een einddatum wordt aangegeven, en
- Er bij de start van de openbare manifestatie een maximaal aantal deelnemers wordt vastgesteld, en
- Het risico op onveilige en onhygiënische situaties in zijn geheel wordt ondervangen met voorzorgsmaatregelen.

Op Schiphol maakt het verbod om te overnachten in de openbare ruimte, aanwezig te zijn op het terrein tussen 22:00 uur en 06:00 uur en het verbod van een kampement in beginsel altijd onderdeel uit van de voorschriften, zonder bovengenoemde uitzonderingen. *Zie ook hoofdstuk 10 voor demonstraties op Schiphol.*

Betogingen of vergaderingen die plaatsvinden in de andere dan openbare plaatsen, mag de burgemeester niet voorafgaand beperken of verbieden. Uitsluitend beëindigen is mogelijk en wel indien dit noodzakelijk is ter bescherming van de gezondheid of ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Tijdens een betoging

Aanwijzingen

Op basis van artikel 6 van de Wom kan de burgemeester gedurende een openbare manifestatie aanwijzingen geven die eenieder in acht moet nemen. De aanwijzingen kunnen (direct) mondeling gegeven worden aan de organisatie van de openbare manifestatie, maar worden altijd schriftelijk bevestigd. De organisatie van de openbare manifestatie dient ervoor te zorgen dat de aanwijzingen direct uitgevoerd worden.

Beëindigen

Op grond van artikel 7 van de Wom is de burgemeester bevoegd om aan degenen die een betoging houden of daaraan deelnemen de opdracht te geven deze direct te beëindigen en uiteen te gaan, indien:

- De vereiste kennisgeving niet is gedaan, of een verbod is gegeven;
- In strijd wordt gehandeld met een voorschrift, beperking of aanwijzing;
- Een van de in artikel 2 van de Wom genoemde criteria dat vordert.

Voor het beëindigen van een betoging op grond van de in artikel 2 van de Wom genoemde criteria gelden dezelfde eisen als het verbieden van de betoging vooraf dat de betoging plaatsvindt. Hierbij kan worden gedacht aan een situatie waarbij in de nabijheid van een betoging een calamiteit voordoet en er daardoor ernstige wanordelijkheden (dreigen te) ontstaan.

6. Voorbereiding

Naar aanleiding van de kennisgeving kan contact worden gezocht met de organisatie om meer informatie over de demonstratie in te winnen. Geeft de demonstratie aanleiding tot extra te nemen voorbereidingen, dan wordt samen met de politie en/of de Koninklijke Marechaussee een risico inschatting gemaakt om te bepalen of/welke voorwaarden en beperkingen aan de betoging worden opgelegd en welke voorbereidingen getroffen moeten worden om de demonstratie in goede banen te leiden. Bij deze risico inschatting wordt gekeken naar:

- Organisatie
- Aard van de demonstratie
- Voldoende voorbereidingstijd
- Omvang doelgroep in relatie tot de locatie
- Doelgroep: wat zijn risico's, wie worden verwacht
- Inzet gemeente en KMar/Politie: nodig, en zo ja waar en wanneer?

Op basis van de risico inschatting kunnen beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen (B&T) worden opgesteld door de KMar/Politie die vervolgens ter vaststelling worden geagendeerd voor de gezagsdriehoek. Indien nodig wordt er door de KMar/Politie een Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGBO) opgestart. Een Ambtenaar Openbare en Veiligheid (AOV'er) van de gemeente kan hierin als liaison plaats nemen.

Als er voldoende informatie is en er geen andere beletselen zijn om de demonstratie doorgang te laten vinden, wordt door de burgemeester een WOM-beschikking afgegeven. In deze beschikking staat een aantal voorwaarden waaraan de demonstratie moet voldoen en in deze beschikking staan, indien noodzakelijk, beperkingen. Deze voorwaarden verschillen per demonstratie en zijn afhankelijk van verschillende factoren. De basisvoorschriften, die gelden als uitgangspunt, zijn beschreven in bijlage 1. Iedere demonstratie wordt echter opnieuw beoordeeld. In beginsel wordt de door de organisator van een demonstratie beoogde locatie toegewezen.

Op basis van de risico inschatting kan de burgemeester een andere dan de gewenste locatie toewijzen, of beperkingen ten aanzien van de locatie in de voorwaarden opnemen. In bijlage 1 is een aantal basisvoorschriften als uitgangspunt opgenomen die als voorwaarden aan een organisatie kunnen worden opgelegd. Deze voorschriften kunnen worden aangevuld met specifieke voorschriften als dat gelet op de aard, omvang of locatie van de demonstratie nodig is. *Voor demonstraties op Schiphol, zie ook hoofdstuk 10.*

7. Inzet KMar/politie en handhaving

De inzet van KMar/Politie en gemeentelijke handhaving wordt voorafgaand aan de demonstratie afgestemd tussen de KMar/Politie en de gemeente en het Openbaar Ministerie. Daarnaast worden er beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen opgesteld, zie een voorbeeld in bijlage 2. Deze beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen zijn door het bevoegd gezag opgestelde handvatten voor de KMar/Politie. Deze worden, voor zover afwijkend van de standaard, in de driehoek besproken en afgestemd. De inzet van de KMar/Politie is onder andere afhankelijk van de aard van de demonstratie, locatie, tijdstip en ervaringen uit het verleden. De inzet is per demonstratie verschillend en situatie afhankelijk. De beschikbare capaciteit van de KMar/Politie speelt een belangrijke rol bij de afweging over het al-dan-niet onder bepaalde voorwaarden laten doorgaan van de demonstratie of het verbieden daarvan. Dit is ook afhankelijk van het aantal deelnemers, wat vooraf niet altijd goed in te schatten is.

De organisator is primair verantwoordelijk voor het ordelijk verloop van de demonstratie. De voorwaarden die worden gesteld richten zich dan ook grotendeels tot de organisator. KMar/Politie en/of de gemeente houden dan ook, indien mogelijk, nauw contact met de organisator over de gang van zaken tijdens de demonstratie. Optreden KMar/Politie is primair vanuit de reguliere taakstelling (Openbare Orde en Veiligheid). Mits de aard, omvang en risico-inschatting daar aanleiding toe geeft, wordt eventuele opschaling voorbereid. Daadwerkelijke opschaling van de inzet KMar/Politie geschiedt altijd in afstemming met en in opdracht van de burgemeester. Hierbij kan gedacht worden aan zaken als inzet ME/BE en inzet van bijzondere middelen als een waterwerper. Alleen als er spoed is en overleg niet kan worden afgewacht kan de KMar/Politie direct ingrijpen, op basis van artikel 11 van de Wom. De strafrechtelijke handhaving valt onder het gezag van de officier van justitie.

8. Niet (tijdig) gemelde, of verboden demonstratie

Wanneer voor een demonstratie de vereiste kennisgeving niet (tijdig) is gedaan, de vereiste gegevens niet (tijdig) zijn verstrekt, of een van de in artikel 2 Wom genoemde belangen dat vordert, kan de burgemeester de demonstratie verbieden of direct beëindigen. Ook in dat geval vormen de belangen uit artikel 2 van de Wom (bescherming van gezondheid, verkeer en bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden) het afwegingskader. Het uitgangspunt van de gemeente Haarlemmermeer is echter om ook bij niet (correct) aangemelde demonstraties in beginsel te zoeken naar mogelijkheden om deze te faciliteren. Hierbij zal de WOM-beschikking dan alsnog worden verstuurd of ter plaatse uitgereikt worden aan de organisator.

Als een demonstratie expliciet is verboden en toch dreigt plaats te vinden, dan zal de burgemeester in overleg met de gezagsdriehoek een besluit nemen over de te nemen stappen die ertoe moeten leiden dat de demonstratie zo spoedig mogelijk wordt beëindigd. Indien nodig kan hiertoe een noodbevel worden ingezet.

9. Tegendemonstraties

Het komt voor dat organisaties een demonstratie houden met het doel een tegengeluid geven ten opzichte van een andere demonstratie. Tegendemonstraties worden net als iedere andere demonstratie getoetst aan de eerder beschreven doelcriteria van de Wom. Uitgangspunt is dat er wordt gezocht naar mogelijkheden om de uiting te faciliteren binnen hoor- en zichtafstand van de andere demonstratie. Ter voorkoming van wanordelijkheden worden partijen daarbij waar mogelijk fysiek gescheiden (bijvoorbeeld door een gracht). Indien fysieke scheiding niet goed mogelijk is en/of er aanwijzingen zijn dat een partij uit is op confrontatie kan er worden besloten partijen verder uit elkaar te laten demonstreren.

10. Demonstraties op Schiphol

Schiphol is een bij Algemene Maatregel van Bestuur (Besluit opsporing terroristische misdrijven d.d. 21 december 2006) aangewezen permanent Veiligheidsrisicogebied. Er gelden in dit gehele gebied veiligheidseisen, vanuit de wet- en regelgeving voor de burgerluchtvaart. Op het volledige luchtvaartterrein (inclusief de openbare gebieden) zijn de Schipholregels (<https://www.schiphol.nl/nl/schiphol-regulations/>) van toepassing.

Gebieden op Schiphol:

Het grondgebied en de gebouwen van de luchthaven Schiphol kennen een paar openbare plaatsen, zoals bedoeld in de Wom. Het zijn plaatsen die krachtens bestemming of vast gebruik openstaan voor het publiek. Het verblijf is daar niet doelgebonden. Die openbare plaatsen, in eigendom bij Schiphol, liggen in de voor eenieder vrij toegankelijke gedeelten van Schiphol, voor de Self Service Boardingpass Check. Het betreft onder meer voorrijwegen, het Jan Dellaertplein en (een deel van) Schiphol Plaza en het winkelgebied (m.u.v. in de winkels zelf). Plaza en de winkelgebieden zijn tussen 00.00 uur en 04.00 uur niet openbaar in de zin van de Wom: alleen met een geldige reden (er wordt gecontroleerd op vliegticket of OV-bewijs) kan men gedurende die uren op Plaza verblijven. Gedurende die uren worden bezoekers zonder vliegticket of andere goede reden om op Plaza te verblijven, verzocht het gebied te verlaten: via het Jan Dellaertplein, of het treinstation.

Het gebied op Schiphol achter de Self Service Boardingpass Check, nog voor de gates, is geen openbare plaats, want het is niet vrij toegankelijk en het verblijf is er doelgebonden (het doel is bijvoorbeeld vliegen of werken). Immers alleen met een geldig vliegticket en mits voldaan aan de veiligheidseisen die gelden voor de burgerluchtvaart, mag in principe dit gebied worden betreden. Er gelden in dit gebied extra veiligheidseisen, vanuit de wet- en regelgeving voor de burgerluchtvaart. In geval van demonstraties zal Schiphol, als exploitant van de locatie, de demonstranten altijd vorderen om weg te gaan uit dit gebied en indien dit niet wordt opgevolgd, melding doen bij de KMar van erf- of lokaalvredebreuk. Verder geldt in dit gebied dat door demonstraties de normale bedrijfsvoering sneller verstoord kan worden, wat een indicator kan zijn om de demonstratie eerder te beëindigen.

Het SRA-CP¹ gebied op Schiphol achter de security en de gates (buiten), op onder andere het platform/start-/landingsterrein, is geen openbaar gebied. Dit zijn kritieke delen van om beveiligingsredenen beperkt toegankelijke zones. Op grond van artikel 62a, eerste lid, van de Luchtvaartwet, is het wederrechtelijk binnendringen van dit gebied of wederrechtelijk aldaar verblijven, een misdrijf. Er geldt hier geen demonstratierecht en de WOM is hier niet van toepassing.

Veiligheidsrisico's:

Onder andere uit het feit dat Schiphol een aangewezen permanent Veiligheidsrisicogebied is, blijkt dat Schiphol een uiterst gevoelige veiligheidslocatie is. Dit in combinatie met grote bezoekersstromen, de beperkte ruimte, het aantal vluchtroutes en het dreigingsniveau terrorisme Nederland, maakt dat binnen demonstreren op Schiphol, gelet op de belangen van artikel 2 van de Wom, in beginsel niet verantwoord is. Naast deze voorbeelden zijn er ook andere aandachtspunten en veiligheidsrisico's. Zoals de (on)mogelijkheid tot ontvluchting bij drukte, risico op confrontaties en tegendemonstraties, schade aan de infrastructuur, impact op het luchtverkeer en het verstoren van de luchthavenprocessen.

---

¹ Security Restricted Area - Critical Part
Gemeente Haarlemmermeer

Plaza en de terminal zijn zo ingericht dat al deze bezoekersstromen een plek hebben en de ruimte steeds zo vrij en overzichtelijk mogelijk blijft. Ook bij calamiteiten is het van belang dat de stromen met aanwezigen steeds goed kunnen worden geleid en naar een veilige plek kunnen worden gevoerd. Er is geen “plein” of af te schermen ruimte op Plaza en/of in de terminal waar een betoging kan worden gefaciliteerd zonder deze mensenstromen in gevaar te brengen. De KMar moet de groepsdynamiek, de bewegingen en het aansluiten van kwaadwillende niet-betogers daarbij, goed monitoren, om de gebruikers van de luchthaven (inclusief de betogers) te kunnen beschermen tegen mogelijke terrorismedreigingen. Sinds de bomaanslag op de luchthaven van Zaventem in 2016, is het duidelijk dat ook luchthavens in West-Europa een doelwit zijn voor terroristische aanslagen. Elke actie (dus ook een demonstratie) die de security status omlaag kan brengen dient daarom voorkomen te worden. Grote groepen mensen trekken mogelijke plegers van aanslagen aan. Mede om die reden moet Schiphol op gezag van de KMar ingrijpen bij lange wachtrijen. Grote groepen stilstaande mensen in Plaza en de terminal verstoren zichtlijnen van surveillanten en geven schuilmogelijkheden aan eventuele terroristen. Een luchthaven als Schiphol is (mogelijk) doelwit voor aanslagen, en dient om die reden te voldoen aan strenge veiligheidseisen. De burgemeester dient om die reden extra alert te zijn op de belangen van gezondheid, verkeer en de vrees voor wanordelijkheden.

Extra/specifieke beperkingen voor Schiphol:

Voorgaande kan ertoe leiden dat in de openbare en voor het publiek-toegankelijke delen van Schiphol, de bevoegdheden om voorschriften op te leggen, een betoging te beperken, te verbieden of te beëindigen, eerder worden ingezet dan in andere openbare of voor het publiek toegankelijk gebieden, gezien de grotere veiligheidsrisico's in dit veiligheidsrisicogebied gelet op de in artikel 2 Wom genoemde doelcriteria (gezondheid, verkeer, wanordelijkheden). Op Schiphol geldt, als uitgangspunt, in de basis een aantal extra/specifieke beperkingen die gesteld kunnen worden. Deze mogelijke beperkingen zijn mede gebaseerd of bekrachtigd door de rechtelijke uitspraak op 2 mei 2022 (zaaknummer 20/6753) in het kader van de betoging van Greenpeace op 14 en 15 december 2019 op Schiphol. Uit deze uitspraak kwam namelijk naar voren dat beheersing van bezoekersstromen juist op een plek als Schiphol essentieel is voor crisisbestrijding, toegankelijkheid voor hulpdiensten en voor criminaliteitspreventie en terrorismebestrijding. En dat die beheersing van bezoekersstromen in het gedrang kan komen.

De extra/specifieke beperkingen voor Schiphol (als uitgangspunt) staan ook weergegeven in bijlage 1. De motivatie van deze beperkingen is weergegeven in bijlage 2. De beperkingen hebben onder andere betrekking op:

- De locatie van de demonstratie;
- Het aantal demonstranten;
- De tijd, overnachten en houden van een kampement;
- Het gebruik maken van ballonnen, vliegers of ander materiaal dat een gevaar kan opleveren voor het vliegverkeer.

Gemeente Haarlemmermeer

Locaties:

In beginsel mag op Schiphol niet binnen worden gedemonstreerd, maar alleen buiten op een aantal specifieke locaties. Wanneer demonstranten toch persé binnen willen demonstreren dan kan dat (op beperkte schaal) alleen op een daarvoor aangewezen plek binnen Schiphol Plaza, tenzij daar gemotiveerd van wordt afgeweken. Dit is situationeel afhankelijk en zal altijd op het moment zelf opnieuw worden beoordeeld. De primaire aangewezen locatie op Schiphol om te demonstreren is het Jan Dellaertplein. Uitwijklocatie is in eerste instantie het Mercuriusplein (tegenover het Sheraton Hotel). De locaties staan in bijlage 3 op een kaart aangegeven.

Aantal demonstranten:

Het maximale aantal demonstranten op de primaire aangewezen demonstratielocaties op Schiphol is in beginsel gesteld op 200 voor het Jan Dellaertplein en 700 voor het Mercuriusplein (tegenover het Sheraton Hotel).

Materiaal dat een gevaar kan opleveren voor het vliegverkeer:

In verband met (mogelijk) gevaar voor het vliegverkeer mag op Schiphol geen gebruik gemaakt worden van ballonnen, vliegers of ander verwaaibaar materiaal dat een gevaar kan opleveren.

Bijlage 1: Basisvoorschriften demonstraties (als uitgangspunt)

1. U en uw mededemonstranten mogen alleen demonstreren op het (*locatie invullen, in beginsel niet binnen indien de demonstratie op Schiphol is*). Ik verbind dit voorschrift ter bestrijding of voorkoming van (de vrees voor) wanordelijkheden, ter bescherming van de gezondheid en in het belang van het (vlieg-)verkeer;
2. Het is verboden om te slapen/overnachten in de openbare ruimte, aanwezig te zijn op het terrein tussen 22:00 uur en 06:00 uur en een kampement aanwezig te hebben. Ik verbind dit voorschrift ter bestrijding of voorkoming van (de vrees voor) wanordelijkheden, ter bescherming van de gezondheid en in het belang van het (vlieg-)verkeer;
3. U dient er zorg voor te dragen dat de bedrijfsprocessen van de ondernemers niet worden verstoord en de toegang tot het bedrijf en de in- en uitritten van de parkeerplaatsen niet worden geblokkeerd door de betogers en/of objecten. Ik verbind dit voorschrift ter bestrijding of voorkoming van (de vrees voor) wanordelijkheden, ter bescherming van de gezondheid en in het belang van het (vlieg-)verkeer;
4. U en uw mededemonstranten mogen geen gebruik maken van ballonnen, vliegers of ander materiaal dat een gevaar kan opleveren voor het vliegverkeer (*indien de demonstratie op Schiphol is*). Ik verbind dit voorschrift in het belang van het (vlieg-)verkeer;
5. Er worden geen alcoholhoudende consumpties verstrekt door u of uw mededemonstranten. Ik verbind dit voorschrift ter bestrijding of voorkoming van (de vrees voor) wanordelijkheden.

Als dat nodig is, kan ik tijdens een demonstratie (nadere) aanwijzingen geven. Iemand die een verbod, voorschrift of aanwijzing negeert, kan strafrechtelijk vervolgd worden.

Wat verwacht ik verder van u?

In de eerste plaats zijn u en uw mededemonstranten zelf verantwoordelijk voor een ordelijke en veilige demonstratie. Ik ga ervan uit dat u ook uw verantwoordelijkheid neemt. Respecteer de rechten van anderen. De politie/Koninklijke Marechaussee zal, indien nodig, optreden als u of uw mededemonstranten de wet overtreden. Houd er bijvoorbeeld rekening mee dat:

- Andere aanwezigen niet ernstig gehinderd worden;
- U het volume van het geluid aanpast aan de omstandigheden zodat andere mensen hier geen ernstige hinder van ondervinden;
- Het verkeer niet wordt gehinderd en de verkeersveiligheid niet in het geding komt;
- Er geen geweld wordt gebruikt en niet wordt gediscrimineerd, beledigd of opgeruid;
- U en uw mededemonstranten geen voorwerpen bij zich dragen of vervoeren die de openbare orde of veiligheid (kunnen) verstoren, zoals bivakmutsen en stokken;
- De eigendommen van anderen worden gerespecteerd. Pleeg geen vernielingen en zorg ervoor dat het terrein schoon blijft en na afloop van de demonstratie netjes wordt achtergelaten;
- De demonstratie in goede banen wordt geleid en er voldoende begeleiding aanwezig is;
- De aanwijzingen van de Koninklijke Marechaussee, de Politie en gemeentelijk toezichthouders worden opgevolgd.

Bijlage 2: Onderbouwing extra/specifieke beperkingen demonstraties Schiphol

Schiphol

1. Het grondgebied en de gebouwen van de luchthaven Schiphol kennen een paar openbare plaatsen, zoals bedoeld in de Wom. Die openbare plaatsen, in eigendom bij Schiphol, betreffen onder meer het Jan Dellaertplein en (een deel van) Plaza. Op het volledige luchtvaartterrein (inclusief genoemde openbare gebieden) zijn de Schipholregels (<https://www.schiphol.nl/nl/schiphol-regulations/>) van toepassing. Plaza is binnen gelegen. Plaza is voorts tussen 00.00 uur en 04.00 uur niet openbaar in de zin van de Wom: alleen met een geldige reden (er wordt gecontroleerd op vliegticket of OV-bewijs) kan men gedurende die uren op Plaza verblijven. Bezoekers zonder vliegticket of andere goede reden om op Plaza te verblijven, worden gedurende die uren verzocht het gebied te verlaten: via het Jan Dellaertplein, of het treinstation.
2. De vrijheid van betoging op openbare plaatsen staat voorop; uiteraard behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de wet. De burgemeester wil de voorgenomen betoging zoveel mogelijk faciliteren, zodat de mening in het openbaar kan worden geuit, en de daarbij gewenste publieks- en media-aandacht kan worden gegenereerd; overigens eveneens binnen de mogelijkheden van de wet. De burgemeester kan op basis van de Wom in het belang van de gezondheid, het verkeer, en/of de vrees voor wanordelijkheden beperkingen opleggen of aanwijzingen geven, die het recht op betoging kunnen inperken.
3. Het gebied binnen en rondom Schiphol is aangewezen als veiligheidsrisicogebied. Dat is niet voor niets: een luchthaven als Schiphol is (mogelijk) doelwit voor aanslagen, en dient om die reden te voldoen aan strenge veiligheidseisen. Voor de luchtvaartsector geldt dreigingsniveau “substantieel”. De burgemeester dient om die reden extra alert te zijn op de belangen van gezondheid, verkeer en de vrees voor wanordelijkheden. Dit kan ertoe leiden dat eerder beperkingen voor betogingen worden opgelegd, dan bij betogingen in een ander gebied binnen de gemeente.
4. In de terminals, op Plaza en op het Jan Dellaertplein is altijd sprake van grote drukte. Effectief crowd management is in het kader van beheersing van de bezoekersstromen (in, op en uit de luchthaven) zowel in het kader van crisisbestrijding (zie het Crisisbestrijdingsplan Schiphol, Veiligheidsregio), toegankelijkheid voor hulpdiensten, als in het kader van criminaliteitspreventie en terrorismebestrijding essentieel. Dit is een volcontinu proces, waarbij onder supervisie van de KMar strakke protocollen gelden. De veiligheid en gezondheid van alle gebruikers van de luchthaven staan daarbij voorop.

Plaza

5. Plaza is een deel van de luchthaven dat kan worden gekwalificeerd als een openbare plaats in de zin van de Wom. Omdat Plaza in eigendom is bij de exploitant van de luchthaven, gelden op Plaza de Schipholregels.
6. Betogen op Plaza is op voorhand niet verboden op grond van de Schipholregels. De exploitant kan eisen stellen aan een mogelijke toestemming. Die eisen of voorwaarden kunnen zien op de veiligheid in algemene zin en bescherming van de eigendomsrechten van de exploitant.
7. De burgemeester is bevoegd gezag in het kader van de Wom. De burgemeester kan bij een aangekondigde betoging op een openbare plaats beperkingen opleggen indien dat in het belang van de gezondheid, het verkeer of het bestrijden of voorkomen van wanordelijkheden noodzakelijk is. Beperkingen ter zake dienen proportioneel te zijn en mogen het recht op betoging niet onnodig beperken.
8. Plaza is op bijna ieder moment van de dag (en nacht) vol en druk met bezoekers uit verschillende stromen:
  - a. Vanuit het treinstation, onder Plaza, naar het Jan Dellaertplein (busstation en taxi standplaatsen) naar de vertrekhallen, naar arrivals, naar de winkels op Plaza en naar de verschillende werkplekken, kantoren en bedrijven op Schiphol.
  - b. Vanuit arrivals (1, 2 en 3), naar het treinstation en naar het Jan Dellaertplein.
  - c. Vanuit het Jan Dellaertplein, naar het treinstation, naar arrivals, naar de vertrekhallen, naar de winkels op Plaza en naar de verschillende werkplekken, kantoren en bedrijven op Schiphol.
9. Plaza is zo ingericht dat al deze bezoekersstromen een plek hebben en de ruimte steeds zo vrij en overzichtelijk mogelijk blijft. Daarbij dienen uit oogpunt van veiligheid zichtlijnen vrij te blijven. De indeling van Plaza maakt dat de bezoekersstromen goed over het gebouw en de ruimtes naar de uitgangen worden geleid. Ook bij calamiteiten is van belang dat de stromen met aanwezigen steeds goed kunnen worden geleid en naar een veilige plek kunnen worden afgevoerd. Er is geen "plein" of af te schermen ruimte op Plaza en/of in de terminal waar een betoging veilig kan worden geacommodeerd, zonder deze mensenstromen in gevaar te brengen. Grote groepen stilstaande mensen in Plaza verstoren zichtlijnen van surveillanten en geven schuilmogelijkheden aan eventuele terroristen.
10. De burgemeester dient om die reden extra alert te zijn op de belangen van gezondheid, verkeer en de vrees voor wanordelijkheden.

Jan Dellaertplein en Mercuriusplein (tegenover het Sheraton hotel)

11. Het Jan Dellaertplein is een openbare plaats als bedoeld in de Wom en de primaire aangewezen locatie voor betogingen op Schiphol. Het plein bestaat uit een aantal verkeersstroken (rijbanen), waar ook de bussen halteren, en waar ook de taxibanen zijn gelegen. Vlak voor de ingangen naar Plaza is weinig ruimte beschikbaar voor een betoging. Alleen op een specifiek deel van het Jan Dellaertplein (als aangeduid in bijlage 3) is ruimte om een betoging van enige omvang te faciliteren, maar wel onder voorwaarden.
12. De kapingsmelding van 6 november 2019 heeft laten zien hoe belangrijk het is dat er ruimte blijft op de voorrijwegen, Jan Dellaertplein en Plaza om hulpdiensten ter plaatse te laten komen en ruimte voor handelen van die diensten te organiseren. Gezien de security status van de luchthaven moeten de KMar, DSI en andere hulpdiensten van alle kanten kunnen aanrijden om zodoende op geweldsacties te kunnen anticiperen en reageren.
13. De grootte van het aangewezen deel van het Jan Dellaertplein is geschikt voor maximaal 200 betogers. De burgemeester legt om die reden, en gelet op de hiervoor benoemde belangen, derhalve op voorhand de beperking op dat met maximaal 200 betogers het aangewezen gebied mag worden gebruikt.
14. Als uitwijklocatie kan het Mercuriusplein voor het Sheraton hotel worden gebruikt (als aangeduid in bijlage 3). De grootte van dit aangewezen gebied is geschikt voor maximaal 700 betogers. De burgemeester legt om die reden, en gelet op de hiervoor benoemde belangen, derhalve op voorhand de beperking op dat met maximaal 700 betogers het aangewezen gebied mag worden gebruikt.
15. De maximale aantallen betogers per aangewezen locatie zijn gebaseerd op onder andere het minimale benodigde oppervlak per betogers, het openhouden of kunnen creëren van vluchtroutes voor de betogers zelf en voor andere personen (uit bijvoorbeeld Plaza) in geval een ontruiming en het feit dat het Jan Dellaertplein dient als verzamellocatie in geval een ontruiming. Verder lopen er andere stromen van mensen over het Jan Dellaertplein (passagiers, medewerkers) naar bijvoorbeeld de F-doorgang richting taxi- en bus-standplaats en de G-doorgang en daarvoor dient een deel van het plein vrijgehouden te worden. Ook heeft het Jan Dellaertplein een operationele functie als opstellocatie voor hulpdiensten in geval van calamiteiten. Hiervoor is ruimte nodig.
16. Voorafgaand aan de betoging dient een inrichtingsplan voorgelegd te worden om aan te geven waar eventuele attributen staan (zoals podium, tafels, (open) partytenten, etc.)

17. Op twee plaatsen (Jan Dellaertplein en voor het Sheraton hotel) gelijktijdig demonstreren leidt tot veel voetgangersverkeer over zebrapaden bij het Jan Dellaertplein, wat tot grote verkeersopstoppingen kan leiden. Oversteken moet dan gereguleerd worden om files te voorkomen. Daarvoor zijn extra mensen nodig. Voorkomen moet worden dat het verkeer zodanig vastloopt dat passagiers op de snelweg uit hun auto gaan stappen om lopend de terminal te bereiken, zoals gebeurde ten tijde van de stroomstoring van april 2018.

Overnachten

18. Met name gelet op de terreurprotocollen is toezicht op grote groepen op Schiphol niet gedurende langere tijd goed uit te voeren. De KMar moet de groepsdynamiek, en de bewegingen en het aansluiten van kwaadwillende niet-betogers daarbij, goed monitoren, om de gebruikers van de luchthaven (inclusief de betogers) te kunnen beschermen tegen mogelijke terreurdreigingen. Een betoging van beperkte duur is een uitdaging op zich; een betoging gedurende de nachtelijke uren, levert een gevaar op voor de veiligheid en gezondheid op de luchthaven. Zeker in de nachtperiode is er onvoldoende zicht op eventuele voorbereidingen op een aanslag. Te allen tijde moet er overzicht zijn om de risico's te beheersen.
19. Het gebruiken van de aangewezen locatie om (dichte) tenten op te zetten is verboden, omdat daarmee de goede doorstroming van de luchthaven naar het Jan Dellaertplein, alsmede (op alle locaties) het zicht op de bezoekers- en betogersstromen wordt belemmerd. In geval van een incident of crisis wordt de situatie levensgevaarlijk ter plaatse indien voorwerpen, waaronder tenten in pandig buiten geplaatst worden. Daarmee komt de gezondheid van de gebruikers van de luchthaven, waaronder de betogers, te veel in gevaar. Tevens is de luchthaven daardoor minder goed bereikbaar voor de hulpdiensten, hetgeen tevens een verkeersbelang en volksgezondheidsbelang met zich brengt. Daarbij komt dat het plaatsen van objecten niet kan worden toegestaan vanwege volksgezondheids- en verkeersredenen. Het plaatsen van objecten belemmert zichtlijnen en geeft terroristen plekken om bijvoorbeeld bommen te verbergen. Binnen Schiphol gelden strenge protocollen voor onbeheerd achtergelaten bagage en voorwerpen. Er wordt tot op 100 meter ontruimd, zowel horizontaal als verticaal. Een dergelijke ontruiming verstoort het vliegverkeer en mogelijk het treinverkeer enorm. Tijdens demonstraties zijn die protocollen ook van toepassing en zullen aanwezige objecten de operatie disproportioneel verstoren, waarmee verkeerstromen en volksgezondheid in gevaar komen.
20. De burgemeester legt om die reden in beginsel de beperking op dat een betoging niet tussen 22.00 uur en 06.00 uur mag plaatsvinden, er niet overnacht mag worden en dat er geen dichte tenten mogen worden opgezet op de aangewezen terreindelen noch elders op het luchthaventerrein.

Gevaar luchtverkeer

21. Onder geen beding mag het vliegverkeer in gevaar komen. Een mogelijke storing van het vliegverkeer brengt dusdanig grote gezondheidsrisico's met zich mee, dat de burgemeester hier op geen enkele wijze enige coulance in zal betrachten.
22. Heel specifiek is het gebruiken van drones in en rond de luchthaven verboden. Datzelfde geldt voor het oplaten van vliegers, ballonnen, of andere voorwerpen die van invloed kunnen zijn op de veiligheid van het luchtverkeer.

Mogelijk maken spoedige ontruiming

23. Indien zich een situatie voordoet, waarin de noodzaak tot ontruiming van de luchthaven, en/of om een ander belang de betoging met spoed dient te worden beëindigd, dienen betogers en de meegenomen voorwerpen zonder vertraging de locatie te kunnen verlaten c.q. te worden verwijderd. In het belang van de veiligheid en gezondheid van alle gebruikers van de luchthaven, inclusief de betogers, is het daarom verboden om betogers te laten vastketenen of vastlijmen aan/op de locatie. Om diezelfde redenen geldt er een beperking in het kunnen plaatsen van voorwerpen als tafels en partytenten; een inrichtingsplan ter zake dient op voorhand te worden goedgekeurd. Op piekmomenten kunnen er veel personen in de Terminal aanwezig zijn en dat legt een grote druk op de beheersbaarheid van de bezoekersstromen bij een incident of calamiteit; alles wat een snelle ontruiming in de weg staat is een veiligheidsrisico.

Safety en security op Schiphol

24. De burgemeester heeft zich goed laten voorlichten over de specifieke situatie op Schiphol en de daaruit voortvloeiende belangen zijn meegewogen in de afweging die gemaakt wordt bij het al dan niet opleggen van beperkingen en/of het geven van aanwijzingen. Uit die voorlichting is het volgende opgetekend:
25. Voor een totaalanalyse van de risico's dienen de verschillende sub-risico's in zijn geheel en in samenhang te worden beschouwd. Ongevallen ontstaan namelijk niet altijd door één rootcause, maar veelal door een serie sub optimale situaties. Gezien de toenemende drukte en de complexiteit van het multimodaal verkeersknooppunt dat Schiphol centrum is, zijn verstoringen een escalatiefactor die het bestaande veiligheidsmanagement onder druk zet en daarmee een gevaar voor de gezondheid en het verkeer opleveren.

Safety

26. Er mogen niet meer mensen in de Terminal dan de brandveiligheid voor ontvluchting toestaat. Uit het protocol Topdrukte komen de volgende getallen: Vertrek 1 en Vertrek 2 samen 5000, Aankomst en Vertrek 3 samen 9500 en Plaza 7500. Dat is inclusief medewerkers, winkelpersoneel, security, passagiers, wegbrengers, etc. Deze getallen worden al behaald bij een normale bedrijfsvoering. In geval van een betoging kunnen deze aantallen snel worden overschreden en dat is te gevaarlijk en levert een risico volksgezondheidsrisico en verkeersveiligheidsrisico op (vluchtwegen).
27. Ontvluchting vanuit het ondergrondse treinstation mag niet belemmerd worden door grote mensenmassa's op Plaza of voor de uitgangen en anderszins aan de voorzijde van het Jan Dellaertplein. In het station kunnen op piekmomenten enkele duizenden mensen aanwezig zijn.
28. Te grote groepen mensen die niet meebewegen vormen obstakels, waardoor er crowd issues ontstaan, te weten: opstoppingen die weer tot nieuwe opstoppingen leiden.
29. Rondom het Jan Dellaertplein is er bijzonder veel verkeer, van zowel taxi's, bussen als vrachtverkeer. Opstoppingen op het Jan Dellaertplein zorgen voor verkeersrisico's omdat mensen in de weg staan en passagiers gaan oversteken op gevaarlijke plaatsen. Dat risico wordt vergroot omdat op sommige plekken bussen zowel van links als van rechts komen op dezelfde rijbaan.

Security

30. Sinds de bomaanslag op Zaventem in 2016 is het duidelijk dat ook luchthavens in West-Europa een doelwit zijn voor terroristische aanslagen. Dus ook Schiphol. Elke actie die de security status omlaag brengt dient daarom voorkomen te worden.
31. Grote groepen mensen trekken mogelijke plegers van aanslagen aan. Mede om die reden moet Schiphol op gezag van de KMar ingrijpen bij lange wachtrijen conform het protocol Topdrukte. Dat protocol geldt dus ook bij betogingen.
32. Grote groepen stilstaande mensen in Plaza verstoren zichtlijnen van surveillanten en geven schuilmogelijkheden aan eventuele terroristen.

33. Om security redenen zijn overnachtingen op de aangewezen terreindelen noch elders op het luchthaventerrein niet toegestaan. Als gevolg van overnachtingen ter plaatse kan er onvoldoende zicht gehouden worden op de aanwezigen en bestaat er onvoldoende zicht op eventuele voorbereidingen op een aanslag. Te allen tijde moet er overzicht over het gehele gebied zijn om de risico's te beheersen.
34. De aandacht van de pers is een extra aantrekkingskracht op terroristen; dan kan een aanslag live worden vastgelegd.

Bijlage 3: Overzicht demonstratielocaties Schiphol
Locatie Jan Dellaertplein – Schiphol

Gemeente Haarlemmermeer

Locatie Mercuriusplein (tegenover Sheraton hotel) – Schiphol

